

pilul și pasărea (spectacol pus în scenă de artista emerită Margareta Niculescu) și Teatrul „Tchanteles” din Liège, cu piesele sale „cavalierești”.

Formația românească s-a numărat printre puținele trupe de amatori prezente în Festival. Cei drept, alături de grupul de păpușari de la Școala populară de artă din Constanța, se aflau unul dintre vestiiți păpușari tradiționali, Ion Bortea, cu celebra sa reprezentație de bilci *Vasilache* și *Marioara*, și un muzicant-rapsod, Nicolae Pleșa, care nu numai că știe să cînte la peste douăzeci de feluri de instrumente, ci cunoaște și melodii, reprezentînd aproape toate regiunile țării. Păstrînd stilul spectacolului popular, păpușarii

constanțeni au completat producția cu povestea satirică țărănească *Nevasta rea de gură*. Realizatorul spectacolului, regizorul Ștefan Lenkisch, a găsit remarcabile soluții pentru a realiza o producție unitară, în formă tradițională, precum și rezolvări tehnice sugestive. Cadrul scenic, costumele, recuzita se bazau pe elemente populare autentice. Prezentarea și comentariul au fost făcute în limba franceză.

Secretarul secției UNIMA din Belgia, domnul Hubert Roman, declara că „spectacolul românilor se înscrie excelent în tema Festivalului”, sesizînd înțelegerea lui de către public. Dealtfel, toate ziarele belgiene subliniau acest fapt, vorbind despre spectacolul românesc.

ca o „dovadă a tradiției populare în teatrul de păpuși” („ECHO du centre”) sau despre „virtuozitatea unui păpușar român, cu o prezentare în limba franceză și cu un muzicant tradițional” („La cité”, „La gazette de Liège”, „La dernière heure”, „La Walonie”). Ziarul „La Walonie” publică un reportaj însoțit de fotografii, care elogiază măiestria interpreților.

Trupa românească a dat spectacole la Bruxelles, Liège, Namur, La Reid etc. Două dintre aceste spectacole au fost filmate și prezentate apoi de Televiziunea belgiană.

Mihai Crișan

Teatrul Evreiesc de Stat la Viena

La invitația conducerii prestigiosului festival „Wiener Festwochen”, la care-și dau concursul cele mai renumite ansambluri din lume (teatru, operă, operetă, formații simfonice și de cameră etc.), Teatrul Evreiesc de Stat din București a participat cu două spectacole din repertoriul său clasic și permanent — legenda dramatică *Dibuk* de Ansky și *Lozul cel mare* de Șalom Alehem, în adaptarea și regia cunoscutului regizor polonez Iacob Rottbaum.

Spectacolele au fost jucate în sala unuia dintre cele mai vestite teatre din Viena, „Theater an der Wien”, construit în stil clasic; spre bucuria interpreților, toate cele 1200 de locuri au fost ocupate, la cele trei reprezentații.

Pentru numeroși spectatori, jocul și conținutul *Dibuk*-ului a constituit un lucru nou, nemaivăzut și aproape de neînțeles. Totuși, publicul a urmărit cu încordare desfășurarea scenică a acțiunii și a răsplătit cu îndelungi aplauze realizările actoricești.

Prof. Dr. Schubert și Dr. Allerhand, din partea Institutului de Judaistică, împreună cu studenții lor, au organizat după spectacol un seminar care a durat câteva ore; ei și-au manifestat satisfacția de a fi avut posibilitatea să-și aprofundeze studiile pe baza unor exemple concrete.

Directorul T.E.S., Franz Auerbach, a acordat un interviu televiziunii austriece, transmis împreună cu fragmente din spectacol.

O parte din critica vieneză de specialitate, foarte promptă, nu s-a arătat totuși prea favorabilă, nici în privința înscenării, nici în privința interpretării. În schimb, *Lozul cel mare* a dobândit bune aprecieri și din partea cronicarilor: „Cândva, Șalom Alechem era foarte des tradus în germană. Artiștii din București ne-au atras atenția asupra unui poet aproape uitat... Oaspeții bucureșteni pe care i-am văzut la „Theater an der Wien” s-au străduit să nu se îndepărteze de original. Ei au jucat o comedie populară muzicală, a cărei întregă atmosferă este străbătută de o binefăcătoare simplitate. E de menționat că muzica lui Henrich Kohn și Haim Schwartzmann trezește la o nouă viață lumea melodică a muzicii populare evreiești din evul mediu, într-o formă plăcută, fără vulgarizări, că decorurile și costumele — simple și modeste — sînt expresive, că și dansurile impresionează plăcut și spontan”.

Am făcut cunoștință și cu artiști excepționali, în primul rînd cu Sedy Glück și cu Samuel Fischler (soții care nu știu cum să se descurce cu norocul care a dat peste ei), cu Bebe Bercovici și cu Rudy Rosenfeld, care au jucat pe cei doi ucenici croitori, și

cu Tricy Abramovici, care a fost, într-o oarecare măsură, mireasa veselă: o primadonă (Gyorgy Sebestyen, „Wiener Zeitung”, 31 mai, 1979).

O contribuție autentică în cadrul Săptămînilor festive vieneze a constituit-o al doilea spectacol prezentat de T.E.S.-București la „Theater an der Wien”. Faptul se datorează atât materialului poetic aflat la bază — comedia lui Șalom Alechem *Lozul cel mare* — cît și unei interpretări care știe să dea teatrului serios un suflu poetic.

Interpreții au păstrat — cu toată dragostea lor față de personaje — distanța actoricească necesară. Samuel Fischler și excepționala Sedy Glück și-au întrecut partenerii, deși și aceștia sînt, în linii mari, personalități cunoscute. Binemeritate aplauze puternice” (Arthur West, „Volksstimme”, 1 iunie 1979).

Prezența T.E.S. la Viena a constituit un eveniment artistic și o mărturie grațioasă asupra condițiilor optime de care se bucură în România socialistă cel mai vechi teatru de limbă idiș din lume.

Israil Bercovici

„Rampă”, acum 50 de ani septembrie 1929

Se aniversază două decenii de la înființarea companiei Davila. Istorică fotografie a ansamblului ocupă jumătate din pagina întâi. Aproape toți actorii „de atunci” sînt azi mari nume ale scenei. Ce ochi avusesse Davila! ● Premieră la Teatrul Național bucureștean, *Măsură pentru măsură* de Shakespeare C. Nottara, R. Bulfinski N. Bălățeanu, G. Calboreanu, I. Strbul, I. Manu, Marioara Zimniceanu etc., în regia lui Soare Z. Soare, dau, într-adevăr „o măsură” a gloriei osului Național. ● Teatrul marii tragediene Maria Ventura se află în slujba dramaturgiei naționale. Șase premii absolute sînt în repetiții: *Lupii de aramă* de Adrian Maniu, *Fata ursului* de V. Voiculescu, *Frații de cruce* de Paul Prodan, *Molima* de Ion Marin Sadoveanu, *Dracul* de Mihail Sorbul, *Făt-Frumos în genunchi* de Mircea Ștefănescu. ● Din „Vorbele”

unui fost și viitor director de teatru, Victor Estimiu: „Să te ferescă Dumnezeu de omul care nu-ți cere nimic, căci va sfîrși prin a-ți cere lucruri imposibile”. ● Opera Română se mută în Teatrul Eforie. ● La Naționalul din Cluj, soții Olimpia și Zaharia Bărsan deschid stagiunea cu *Fintina Blanduziei* de Vasile Alecsandri. Co va juca coana Olimpia — pe Getta sau pe Neera? ● Se deschide studioul Teatrului Național din București, cu *Muscata din Jereastră* de Victor Ion Popa. Meșterul Paul Gusty va opera în stufoșul text tăieturi nemiloase. Autorul va protesta, dar... va tipări versiunea pentru scenă a lui Gusty. Marele om de teatru V. I. Popa a recunoscut, într-un sfîrșit, gestul meșterului. ● Fîndcă în stagiunea trecută Tănase Ioviso în plin cu revista lui N. Kirîșescu, o reia și în deschiderea actualei stagiuni. ● La

Craiova, repetiții intense pentru primul gong al stagiunii: *Vlaicu Vodă* de A. Davila. Urmează *Bujoreștii* de Caton Theodorian. ● Puiu Iancovescu declară presei că premiera piesei *Noi nu jucăm ca să ne-amuzăm* de la teatrul său, „Alhambra”, poate avea loc fiindcă textul „se știe la perfecție”. ● Glumă din „Rampă”: „Ceartă conjugală: — Și, la urma urmei, dacă nu-ți place, n-ai decît să te duci la mama ta! — A. nu, dragă, o să-i scriu ei să vină aici!”. ● George Calboreanu, întrebat „despre el și despre alții”, declară: „Nu există gen de teatru din clipa în care te afirmi ca un talent. Arhicunoscutul actor Moissi a jucat, fără să fie frumos, Hamlet și Romeo, într-o epocă în care își făcea o glorie din a-l interpreta pe Fedia din *Cadavrul viu*. ● Se deschide, la București (după Paris și Salzburg), al III-lea Congres internațional al criticii dramatice și muzicale. Sosesc în capitala României numeroși critici teatrali din toată Europa.

Ionuț Niculescu